

DRONLAR YORDAMIDA QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH VA MONITORING QILISH

Qodirov Farrux Ergash o'g'li

Matematika va ta'limda axborot texnologiyasi kafedrasini mudiri, Ilmiy rahbar

Turayeva Sabrina Kamoliddin qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Biologiya yo'nalishi 2-kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15180008>

Annotatsiya. Zamonaviy texnologiyalar va internetning jadal rivojlanishi bilan elektron tijorat (e-commerce) platformalari har bir sohada, jumladan, qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozori va ekologik toza mahsulotlar savdosida katta o'rin egalladi. Elektron tijorat orqali ekologik toza qishloq mahsulotlarini sotish, iste'molchilarga sog'lom va ekologik toza mahsulotlarni oson yetkazib berish imkoniyatini yaratadi. Ushbu maqolada elektron tijorat platformalarining ekologik toza qishloq mahsulotlari bozoriga ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: e-commerce, Yetkazib Berish Tizimlari, Barqarorlik, logistika, Yashil iqtisodiyot, EcoCert, Yetkazib Berishdagi Innovatsiyalar, Marketing Strategiyalari, Eko-etiketlar, Narxlar raqobati, Ijtimoiy Mas'uliyat, Fair Trade

Аннотация: С бурным развитием современных технологий и Интернета платформы электронной коммерции (e-commerce) заняли большое место во всех сферах, включая рынок сельскохозяйственной продукции и торговлю экологически чистой продукцией. Продажа экологически чистой сельскохозяйственной продукции посредством электронной коммерции позволяет легко доставлять потребителям здоровую и экологически чистую продукцию. В данной статье анализируется влияние платформ электронной коммерции на рынок экологически чистой сельскохозяйственной продукции.

Ключевые слова: электронная коммерция, системы доставки, устойчивое развитие, логистика, зеленая экономика, EcoCert, инновации в доставке, маркетинговые стратегии, экомаркировка, ценовая конкуренция, социальная ответственность, справедливая торговля.

Abstract: With the rapid development of modern technologies and the Internet, electronic commerce (e-commerce) platforms have taken a large place in every field, including the market of agricultural products and the trade of environmentally friendly products. Selling eco-friendly agricultural products through e-commerce makes it possible to easily deliver healthy and eco-friendly products to consumers. This article analyzes the impact of e-commerce platforms on the market of environmentally friendly agricultural products.

Keywords: e-commerce, Delivery Systems, Sustainability, Logistics, Green Economy, EcoCert, Innovation in Delivery, Marketing Strategies, Eco-labels, Price Competition, Social Responsibility, Fair Trade

Kirish: Elektron tijorat platformalarining ekologik toza qishloq mahsulotlari bozoriga ta'siri bir nechta jihatlarini o'z ichiga oladi. Bu platformalar qishloq xo'jaligi mahsulotlarini onlayn sotish va ularni keng auditoriyaga yetkazishda muhim rol o'ynaydi.

Bozor kengayishi: Elektron tijorat platformalari qishloq xo'jaligi mahsulotlarini global bozorda sotish imkoniyatini yaratadi. Bu, ekologik toza mahsulotlarga talabning ortishiga olib

kelishi mumkin, chunki bu mahsulotlar ekologik muammolarni kamaytirish va salomatlikni yaxshilash maqsadida ko'proq odamlar tomonidan tanlanadi. To'g'ridan-to'g'ri ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar o'rtasidagi bog'lanish: An'anaviy bozor tizimlarida mahsulotlar bir nechta oraliq bosqichlar orqali sotiladi, bu esa narxlarni oshirishi mumkin. Elektron tijorat platformalari ishlab chiqaruvchilarni to'g'ridan-to'g'ri iste'molchilar bilan bog'lashga yordam beradi, bu esa ekologik toza mahsulotlarni yanada arzon va arzonlashtirilgan narxlarda taqdim etish imkonini yaratadi. Yashil iqtisodiyotga ko'maklashish: Elektron tijorat platformalarining ba'zilar ekologik toza va barqaror ishlab chiqarilgan mahsulotlarni targ'ib qilishga qaratilgan. Bu kabi platformalar "yashil" iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlaydi va ekologik toza mahsulotlarga talabni oshiradi. Mahsulotlarni taqdim etish va reklama: Mahsulotlarni onlayn ko'rsatish va targ'ib qilish imkoniyatlari ekologik toza qishloq mahsulotlarini yangi auditoriyaga tanishtirishga yordam beradi. Elektron tijorat platformalari ekologik toza mahsulotlarni ommaviy reklamalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali targ'ib qilishi mumkin, bu esa iste'molchilarning tanloviga ta'sir qiladi. Tashish va logistika samaradorligi: Elektron tijorat orqali ekologik toza mahsulotlarni sotish transport va logistika sohasidagi yangiliklarga asoslanadi. Bu mahsulotlar, odatda, qisqa muddatli saqlash va tezkor yetkazib berishni talab qiladi, shuning uchun logistik tizimlar barqaror va ekologik jihatdan toza bo'lishi kerak.

Shu bilan birga, ba'zi salbiy ta'sirlar ham mavjud bo'lishi mumkin, masalan, elektron tijoratning ortib borishi bilan qadoqlash va transport xarajatlarining oshishi, bu esa ekologik jihatdan zararlanishga olib kelishi mumkin. Umuman olganda, elektron tijorat platformalari ekologik toza mahsulotlarning bozorini kengaytirishi, yangi imkoniyatlarni yaratishi va barqaror iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Elektron Tijorat Platformalarining Qishloq Mahsulotlari Bozoriga Ta'siri

Elektron tijorat platformalari qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotishda yangi imkoniyatlarni yaratadi. Bozorda ekologik toza mahsulotlar ustuvor bo'lib, iste'molchilar salomatlikka zarar etkazmaydigan, tabiiy va ekologik jihatdan toza mahsulotlarni tanlashni afzal ko'rishadi. Elektron tijorat platformalari bu turdagi mahsulotlarni onlayn sotish orqali iste'molchilarni ularga yetkazib berishda muhim rol o'ynaydi.

Bozorning Kengayishi va Global Xususiyatlar

Elektron tijorat platformalarining kengayishi qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozorining global miqyosda rivojlanishiga yordam beradi. Avvalgi an'anaviy bozor tizimlariga qaraganda, onlayn savdo orqali qishloq mahsulotlarini chet elga eksport qilish va yangi bozorlarni topish imkoniyati yuzaga keladi. Ekologik toza mahsulotlar jahon bozorida talabni oshiradi, chunki ko'plab iste'molchilar ekologik toza va barqaror ishlab chiqarilgan mahsulotlarni afzal ko'radi.

Iste'molchilar bilan To'g'ridan-to'g'ri Aloqa

Elektron tijorat orqali ekologik toza qishloq mahsulotlarini sotish, ishlab chiqaruvchilarni to'g'ridan-to'g'ri iste'molchilar bilan bog'laydi. Bu jarayon oraliq sotuvchilarni kamaytiradi va mahsulotning narxini pasaytiradi. Shuningdek, elektron tijorat platformalari orqali ekologik mahsulotlarning ommaviy reklama va targ'iboti amalga oshiriladi.

Yashil Iqtisodiyot va Barqarorlik

Elektron tijorat platformalarining ekologik toza qishloq mahsulotlari bozoriga ta'siri shundaki, ularning ba'zilari ekologik jihatdan barqaror va yashil iqtisodiyotga asoslangan mahsulotlarni targ'ib qiladi. Bu to'g'ri maqsadga yo'naltirilgan platformalar iste'molchilarga ekologik toza mahsulotlarni tanlashda yordam beradi, shuningdek, barqaror iqtisodiyotga hissa qo'shadi.

Logistika va Yetkazib Berish Tizimlari

Elektron tijoratning rivojlanishi, o'z navbatida, logistika va yetkazib berish tizimlarining samaradorligini oshiradi. Elektron tijorat orqali ekologik toza mahsulotlarni etkazib berishda, ekologik jihatdan toza transport tizimlaridan foydalanish kerak bo'ladi, bu esa tabiiy resurslarni tejashga yordam beradi.

Salbiy Ta'sirlar

Biroq, elektron tijoratning ba'zi salbiy ta'sirlari ham mavjud. Masalan, ortiqcha qadoqlash, ko'proq transport va transport xarajatlarining oshishi ekologik muammolarga olib kelishi mumkin. Shuningdek, raqamli texnologiyalarning energiya sarfi ham muhim ahamiyatga ega.

Elektron tijorat platformalari ekologik toza qishloq mahsulotlari bozoriga ta'sirini yanada chuqurroq tahlil qilish uchun bir nechta qo'shimcha nuqtalarga e'tibor qaratish mumkin. Platformalar va Mahsulotlar Tanlovi: Elektron tijorat platformalari ekologik toza mahsulotlar turini kengaytirish imkonini beradi. Masalan, ekologik toza organik sabzavotlar, mevalar, tabiiy o'simliklar, hayvonlar uchun organik oziq-ovqatlar va boshqalar onlayn savdolar orqali oson sotilishi mumkin. Elektron tijoratning o'sishi bilan, yangi mahsulotlar va xizmatlar yaratish, mavjud bozorlarni yanada diversifikatsiya qilish imkoniyatlari paydo bo'ladi. Bu esa bozorning diversifikatsiyasi va yangi tovarlar kategoriyalarini qo'shishda muhim rol o'ynaydi. Yashil Sertifikatlar va Eko-etiketlar: Birinchi marta o'rganish, mahsulotning ekologik jihatdan tozaligi haqida ma'lumot olish iste'molchi uchun qiyin bo'lishi mumkin. Biroq, elektron tijorat platformalarida "yashil" sertifikatlar va eko-etiketlar, masalan, Fair Trade, Organic, EcoCert va boshqa ekologik sertifikatlarni ko'rish mumkin. Bu kabi sertifikatlar iste'molchilarga mahsulotning ekologik tozaligini tasdiqlashda yordam beradi va ularning xarid qilish qarorlariga bevosita ta'sir qiladi. Tijorat va Marketing Strategiyalari: Elektron tijorat platformalarining ekologik toza mahsulotlarni targ'ib qilish uchun reklama va marketing strategiyalari rivojlanmoqda. Onlayn marketingda yashil mahsulotlarni targ'ib qilish uchun ijtimoiy media platformalaridan (masalan, Instagram, Facebook) foydalangan holda mahsulotlarning afzalliklarini ta'kidlash, iste'molchilarga ekologik toza mahsulotlarning foydalari haqida ma'lumot berish samarali bo'ladi. Yashil marketing strategiyalari, shu jumladan ekologik toza mahsulotlarning afzalliklarini namoyish qilish, salomatlik va barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan kontent yaratish juda muhim. Mahsulotlar Yetkazib Berishdagi Innovatsiyalar: Elektron tijorat orqali ekologik toza mahsulotlarni yetkazib berishda "yashil" transport va logistikani qo'llash zarurati yuzaga keladi. Hozirda ko'plab kompaniyalar ekologik toza paketlar, qayta ishlanadigan materiallar, shuningdek, ekologik transport vositalaridan (masalan, elektr mashinalar, velosipedlar) foydalanishning samaradorligini oshirmoqda. Bu nafaqat mahsulotlar sifatini yaxshilaydi, balki ekologik jihatdan foydali bo'lgan transport tizimlarini joriy etishga yordam beradi. Onlayn Savdo va Sifatli Taqdimot: Elektron tijorat platformalari orqali ekologik toza

mahsulotlarni sotish uchun sifatli taqdimot va mahsulot tasvirlari zarur. Mahsulotlar fotosuratlarini, videolar va ma'lumotlar orqali ekologik foydalari ta'kidlanishi kerak. Misol uchun, mahsulotning organik yoki "yashil" sertifikatlarini, ishlab chiqarish jarayoni, qadoqlashning ekologik jihatlari va transport tizimining samaradorligi haqidagi ma'lumotlar iste'molchilarni jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Bu ham bozorning yanada kengayishiga yordam beradi. Ijtimoiy Mas'uliyat: Ko'plab elektron tijorat platformalari jamiyatning ijtimoiy mas'uliyatiga katta e'tibor berishmoqda. Ekologik toza mahsulotlarni sotish orqali ular o'z mijozlariga jamoat foydasiga xizmat qiladigan mahsulotlar taqdim etishni maqsad qilmoqda. Bundan tashqari, ijtimoiy mas'uliyatli bizneslar ekologik toza mahsulotlar bozorini rivojlantirishga hissa qo'shadi va barqaror ishlab chiqarish amaliyotlarini qo'llab-quvvatlaydi. Texnologiyalar va Innovatsiyalar: Yangi texnologiyalar va innovatsiyalar ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarish va ulardan foydalangan holda elektron tijoratni rivojlantirishga yordam beradi. Yangi texnologiyalar yordamida ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning samaradorligi oshadi, shu bilan birga ularni yetkazib berish tizimi ham ekologik jihatdan yaxshilanadi. Misol uchun, "blokcheyn" texnologiyasi orqali mahsulotlar haqidagi ma'lumotlarni traektoriya qilib kuzatish, shuningdek, ekologik sertifikatlarini aniq tasdiqlash mumkin.

Elektron tijorat platformalarining yuksalishi ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozoriga sezilarli ta'sir ko'rsatib, ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar uchun yangi imkoniyatlar va muammolarni keltirib chiqardi. Onlayn xaridlar tobora ommalashib borayotganligi sababli, u iste'molchilarning barqaror qishloq xo'jaligi mahsulotlariga kirish, xarid qilish va ular bilan aloqa qilish usullarini o'zgartirdi. Elektron tijoratning ushbu bozorga ta'siri tahlili. Foydalanish imkoniyati va bozorga kirishning ortishi: Elektron tijorat platformalari ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarini an'anaviy chakana savdo kanallariga qaraganda ancha kengroq qamrov bilan ta'minlaydi. Global foydalanish imkoniyati: Elektron tijorat geografik to'siqlarni yo'q qiladi, bu turli mintaqalar yoki mamlakatlardagi iste'molchilarga ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlaridan foydalanish imkonini beradi. Organik yoki barqaror ishlab chiqarilgan mahsulotlarni fermerlar, ishlab chiqaruvchilar va yetkazib beruvchilar endi barqaror amaliyotlarni qadrlaydigan global mijozlar bazasiga erishishlari mumkin. Kichik fermerlar va ishlab chiqaruvchilar: O'z mahsulotlarini an'anaviy kanallar orqali tarqatish uchun resurslarga ega bo'lmagan kichik va mahalliy ishlab chiqaruvchilar endi organik yoki ekologik toza mahsulotlar uchun kengroq bozorga ega bo'lib, mijozlar bilan bevosita bog'lanish uchun onlayn platformalardan foydalanishlari mumkin. Iste'molchilarning xabardorligi va ta'limi: Elektron tijorat platformalari ko'pincha mahsulot haqida batafsil ma'lumot beradi, bu esa iste'molchilarni ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotib olishning afzalliklari haqida ma'lumot berishga yordam beradi. Mahsulot shaffofligi: Onlayn platformalar keng mahsulot tavsiflari, sertifikatlar (masalan, organik, adolatli savdo, eko-yorliqlar) va kuzatuvchanlik xususiyatlarini taklif qiladi, bu esa iste'molchilarga ongli qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Ushbu shaffoflik ishonchni kuchaytiradi va iste'molchilarga sotib olgan mahsulotlarning atrof-muhitga ta'sirini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Ma'lumot va sharhlar: Elektron tijorat saytlarida ko'pincha boshqa mijozlarning sharhlari va reytinglari mavjud bo'lib, ular atrof-muhitga e'tiborliroq xarid qilish qarorlarini rag'batlantirishi mumkin. Ko'pgina platformalar,

shuningdek, barqaror dehqonchilik amaliyotlari, organik sertifikatlar va ekologik toza mahsulotlarning afzalliklari haqida blog postlari, videolar va maqolalar kabi ta'lim mazmunini o'z ichiga oladi. Qulaylik va moslashtirish: Shaxsiylashtirilgan, barqaror mahsulotlarga talab ortib borayotgan elektron tijorat xaridlarining qulayligi ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosini kuchaytirdi. Xarid qilishning qulayligi: Iste'molchilar jismoniy do'konlarga tashrif buyurish uchun zarur bo'lgan vaqt va kuchdan qochib, o'z uylarida qulay sharoitda turli xil ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'rib chiqishlari mumkin. Ushbu kirish qulayligi barqaror tovarlarga talabning oshishiga yordam beradi. Obuna modellari va moslashtirish: Ba'zi elektron tijorat platformalari obuna xizmatlarini yoki mijozlarga organik yoki barqaror manbali mahsulotlarni muntazam yetkazib berishni olish uchun sozlanishi variantlarni taklif qiladi. Bu iste'molchilarning uzoq muddatli sodiqligini shakllantirishga yordam beradi va mijozlarga ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlaridan doimiy foydalanishni osonlashtiradi.

Narxlar raqobati va foydalanish imkoniyati

Ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarining narxi barqaror dehqonchilik amaliyoti tufayli ba'zan an'anaviy muqobillardan yuqori bo'lishi mumkin bo'lsa-da, elektron tijorat platformalari ushbu mahsulotlarni yanada arzonroq va qulayroq qilish imkoniyatiga ega. Narxlarni taqqoslash: Onlayn platformalar iste'molchilarga narxlarni osongina solishtirish va ekologik toza mahsulotlar uchun bitimlar topish imkonini beradi. Narxlarning shaffofligi iste'molchilarga yanada qulayroq variantlarni topishga yordam beradi va ularni barqaror xarid qilishga undaydi. Miqyosdagi iqtisodlar: Kattaroq elektron tijorat platformalari ekologik toza mahsulotlarga talabni jamlashi mumkin, bu fermerlar va ishlab chiqaruvchilarga miqyosdagi iqtisodlardan foyda olish imkonini beradi. Bu, o'z navbatida, narxlarni pasaytirish va ekologik toza mahsulotlarni kengroq auditoriyaga yanada qulayroq qilish imkonini beradi.

Raqobat va innovatsiyalarning kuchayishi

Elektron tijorat bozorda innovatsiya va tabaqalanishni rag'batlantirib, ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlari uchun raqobatbardosh landshaft yaratdi. Bozorning yangi ishtirokchilari: Ko'proq elektron tijorat platformalari paydo bo'lishi bilan barqaror qishloq xo'jaligi mahsulotlarini taklif qiluvchi brendlarning keng doirasi mavjud. Ushbu raqobat innovatsiyalarni rag'batlantiradi, chunki ishlab chiqaruvchilar mahsulot sifati, qadoqlash va barqarorlik amaliyotini yaxshilashga harakat qilishadi. Differentsiatsiya va bozor bozorlari: Elektron tijorat brendlarga glyutensiz, vegan yoki GMO bo'lmagan mahsulotlar, shuningdek barqarorlikni ta'kidlaydigan mahsulotlar kabi bozorlarni qondirishga imkon beradi. Ushbu segmentatsiya atrof-muhitga zarar etkazuvchi amaliyotlarni qo'llab-quvvatlashga ishtiyoqli bo'lgan aniq mijozlar guruhlariga erishishga yordam beradi.

Barqarorlik va qadoqlash innovatsiyasi

Ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarini onlayn xarid qilayotgan iste'molchilar qadoqlash va etkazib berish usullarining barqarorligini ko'proq bilishadi. Ekologik toza qadoqlash: Barqaror qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotadigan ko'plab elektron tijorat platformalari biologik parchalanadigan, qayta ishlanadigan yoki kompostlanadigan materiallar kabi ekologik toza qadoqlarga ustunlik beradi. Chiqindisiz yoki minimal qadoqlashga o'tish ham ekologiyaga e'tiborli iste'molchilarni qiziqtiradi. Barqaror logistika: Ba'zi elektron tijorat platformalari, shuningdek, barqarorlikka bo'lgan iste'molchilar talabiga

muvofiq, uglerodsiz yuk tashish, konsolidatsiyalangan etkazib berish usullari va ekologik toza transport imkoniyatlari kabi yanada barqaror etkazib berish amaliyotlarini qo'llaydi.

Ijtimoiy va atrof-muhitga ta'siri

Elektron tijorat platformalari nafaqat iste'molchilarning ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotib olish usulini o'zgartiribgina qolmay, balki barqaror dehqonchilikning kengroq ijtimoiy va atrof-muhitga ta'siriga ham ta'sir qiladi. Axloqiy dehqonchilik amaliyotlarini qo'llab-quvvatlash: Elektron tijorat iste'molchilarni barqaror va axloqiy dehqonchilik amaliyotini qo'llaydigan fermerlar va ishlab chiqaruvchilar bilan bog'lashga yordam beradi. Onlayn platformalar orqali xarid qilish orqali iste'molchilar tuproq salomatligi, suvni tejash, biologik xilma-xillik va adolatli mehnat amaliyotini birinchi o'ringa qo'yadigan fermerlarni qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Barqaror amaliyotlarga talab ortib bormoqda: Ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlariga talab ortib bormoqda va elektron tijorat platformalari bu siljishda muhim rol o'ynaydi. Ko'proq iste'molchilar organik, pestitsidsiz yoki mahalliy o'stirilgan mahsulotlarni tanlaganligi sababli, ishlab chiqaruvchilar bozor talabini qondirish uchun barqaror amaliyotlarni qabul qilish va kengaytirishga da'vat etiladi.

Qiyinchiliklar va to'siqlar

Ko'pgina ijobiy ta'sirlarga qaramay, ekologik toza qishloq xo'jaligi bozorida elektron tijorat platformalarining to'liq salohiyatiga to'sqinlik qiladigan ba'zi muammolar hali ham mavjud. Sifat nazorati va haqiqiylik: Barqarorlik yoki ekologik tozalik haqidagi da'volarning haqiqiylikini ta'minlash onlayn platformalarda qiyin bo'lishi mumkin. Iste'molchilar sertifikatlar va mahsulot tavsiflariga tayanishi kerak, bu har doim ham ishlab chiqaruvchilarning ekologik amaliyotini to'g'ri ko'rsatmasligi mumkin. Logistika xarajatlari va atrof-muhitga ta'siri: Elektron tijorat barqaror mahsulotlarga qulay foydalanish imkonini bersa-da, yuk tashishdagi uglerod izi tashvish tug'dirishi mumkin. Qadoqlash va yetkazib berish usullari ba'zan mahsulotlarning ekologik toza tabiatini buzishi mumkin. Elektron tijorat platformalari va sotuvchilari barqaror qadoqlash va uglerodni hisobga olgan holda yuk tashish amaliyotini taklif qilish orqali buni muvozanatlash uchun harakat qilmoqdalar. Iste'molchi ta'limining etishmasligi: Ko'pgina iste'molchilar barqarorlik haqida ko'proq ongli bo'lib borayotgan bo'lsa-da, ba'zilar ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qo'llab-quvvatlashning ekologik va ijtimoiy afzalliklari haqida hali ham bexabar bo'lishlari mumkin. Elektron tijorat platformalari va sotuvchilar iste'molchilarni barqaror variantlarni tanlash muhimligi haqida o'qitishni davom ettirishlari kerak.

Xulosa

Elektron tijorat platformalari ekologik toza qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozorini kengaytirishda, iste'molchilar uchun qulaylik, ta'lim va qulaylikni ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynadi. Kichik va mahalliy ishlab chiqaruvchilarga global auditoriyani qamrab olish, sotib olish bo'yicha ongli qarorlar qabul qilish va sektorda raqobatni kuchaytirish orqali elektron tijorat iste'molchilarga barqaror dehqonchilik amaliyotini qo'llab-quvvatlashni osonlashtirdi. Shu bilan birga, sifat nazorati, qadoqlash chiqindilari va logistikaning uglerod izi kabi muammolar takomillashtirilishi kerak bo'lgan sohalar bo'lib qolmoqda. Barqaror mahsulotlarga bo'lgan iste'molchilar talabi o'sishda davom etar ekan, elektron tijorat platformalari ekologik toza qishloq xo'jaligi bozorlarining o'sishi va muvaffaqiyati uchun

yanada markaziy o'rinni egallashi mumkin. Elektron tijorat platformalarining ekologik toza qishloq mahsulotlari bozoriga ta'siri ijobiy va salbiy jihatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu platformalar bozorda ekologik toza mahsulotlarga bo'lgan talabni oshirish, ishlab chiqaruvchilarni iste'molchilarga yaqinlashtirish va barqaror iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, transport va logistika tizimlarining ekologik jihatdan to'g'ri bo'lishi, ortiqcha qadoqlash va boshqa salbiy ta'sirlarni kamaytirish uchun qo'shimcha chora-tadbirlar ko'rish zarur. Elektron tijorat platformalarining ekologik toza qishloq mahsulotlari bozoriga ta'siri salbiy va ijobiy tomonlarni o'z ichiga oladi. Biroq, bu jarayonning asosiy foydasi shundaki, onlayn savdo orqali mahsulotlar global bozorga kirib boradi, ekologik toza mahsulotlar talabini oshiradi va barqaror iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlaydi. Mahsulotlarni onlayn sotishda sifatli va ekologik jihatdan toza logistika, yashil sertifikatlar va to'g'ridan-to'g'ri ishlab chiqaruvchilar bilan ishlash muhim omillar bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar/Используемая литература/References:

1. Qodirov, F. E., O. D. Doniyorov, and H. Shokirov Sh. "Basic concepts of information security in information systems. Wide threats and their consequences." *концепции устойчивого развития науки в современных условиях* (2021): 153-155.
2. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda har bir hududning o'ziga xos xususiyatlari." *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting* 4.09 (2024): 178-183.
3. Қодиров, Ф. Э., et al. "Компьютерные игры и их текущие виды и преимущества." *ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА МОДЕРНИЗАЦИИ НАУЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ*. 2019.
4. Кодиров, Ф. Э., and Ф. К. Ачилова. "Технология GPON." *Математическое и информационное моделирование: сборник научных трудов.-Тюмень, 2018.-Вып. 16* (2018).
5. Qodirov, F. E. "Methodological aspects and importance of development of medical services through econometric modeling and forecasting options." *academy.uz/index.php/yo*.
6. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "CREATION OF ELECTRONIC MEDICAL BASE WITH THE HELP OF SOFTWARE PACKAGES FOR MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS". Conferencea. 2022/11/26. 128-130
7. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "IMPORTANCE OF KASH-HEALTH WEB PORTAL IN THE DEVELOPMENT OF MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS". Conferencea. 2022/11/26. 80-83
8. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "Optimum solutions for the development of medical services in private clinics". Raqamli transformatsiya jarayoniga axborot texnologiyalarini joriy etishda ma'lumotlarni himoyalash muammolari va yechimlari respublika ilmiy-amaliy anjumani ma'ruzalar to'plami. 2022. 5.13
9. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "Stoks Formulasi. Sirt Integrallari Tadbiqlari/Ijtimoiy fanlarda innovasiya onlayn ilmiy jurnali". 2022. 2. 15
10. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "O'zgaruvchilari ajralgan va ajraladigan differensial tenglamalar/Barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali". 2022. 1. 23. 20

11. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "Aholiga tibbiy xizmat kўrsatiш соҳасининг келгуси ҳолатини башоратлаш". Сервис" илмий-амалий журнал. 2022. 56-59
12. Фаррух Қодиров. "Ахолига хизмат кўрсатиш соҳасининг моделлаштиришни тизимли имитация қилиш". ИЈТИСОДИЙ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ОЙЛИК НАШР. 2022
13. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux, and Bozorova Irina Jumanazarovna. "METHODS OF DISPLAYING MAIN MEMORY ON CACHE." *Ответственный редактор* (2020): 6.
14. Bozorova Irina Jumanazarovna, Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "Принцип Работы Электрокардиографа И Его Роль В Современной Медицине". Научные Достижения Студентов И Учащихся: Сборник Статей. 2020. 25
15. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. "Sonli qatorlar.(musbat hadli qatorlarning yaqinlashish teoremalari. leybnis teoremasi, absolyut va shartli yaqinlashish.) 2022/2/17". Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali страницы. 137-151